

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXIII. Cùm Te.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

propriè accusator aut actor, quocumque lis contestanda sit. Ita colligitur ex text. & notat *Gloss. marg.* hic, quòd in generali inquisitione non fit litis contestatio, in speciali autem inquisitione, vocatur is, contra quem inquiritur, qui si neget crimen, de quo infamatus est, hoc ipso lis contestata censetur; si autem se contumaciter absente, proceditur contra eum ad testium receptionem. *c. ult. §. sunt & alij. ut lite non contestata, iuncta gloss. verb. inquisitio.*

Not. VIII. Non obstat processui & sententiae Iudicis, quòd inhabilium testium dicta recepta fuerunt, si Iudex ex eorum depositionibus motus non fuit, aut etiam absque eorum dictis seu depositionibus alias sufficientes probationes habuit, ex quibus sententiam iuste ferre potuit. Ita sumitur ex text. Et ratio dari debet ex *Reg. 37. in 6.* quia vitale per inutile vitari non debet, quemadmodum admonet *gl. hic*, quòd ad sententiam infirmam non sufficiat probare coniurationem aut falsitatem testium, nisi etiam probatum fuerit, Iudicem ex eorum attestationibus sententiam tulisse. *l. 3. Cod. si ex falsis instrumentis.*

Not. IX. Conspirator adversus Prælatum vel inimicus eius licet sit inhabilis ad testificandum adversus ipsum, potest tamen examinari super aliis personis aut rebus ad Prælatum propriè non pertinentibus, quòd maxime habet locum in inquisitione generali, aut cum agitur duntaxat ad correctionem aut penitentiam, item, si alij magis idonei testes haberi non possint, ita tamen ut si testes illi, qui examinantur, criminosi sint, minor ipsius fides habeatur, vide *gloss. final. hic. Abbas. n. 22. Alex. n. 36.*

CAPITVLVM XXIII.

Cùm Te.

PARAPHRASIS.

In contentione quadam verborum H. de Castro Guarti dixit Bartholomæo, equum eius non maioris esse valoris, quam capillos ipsius; ea propter ab eodem Bar-

tholomæo actione iniuriarum convectus fuit, tunc Iudices ipsum in 10. solidos condemnarunt. H. veritus, ne ex hac sententia infamiam contraxisset, beneficium restitutionis ad famam à Sede Apostolica petiuit; tum Papa Innoc. III. perpendens, quòd nulla, aut exigua ipsi Bartholomæo facta esset iniuria, vult ut H. ob prædictam sententiam infamiam non notetur.

SYMMARIUM.

1. *Damnatus in actione iniuriarum infamis est, licet sit iniuria parva.*
2. *Oppositum docet Glossa, dum pro modico negat actionem iniuriarum dari.*
3. *Papa civilem infamiam seu pristinae fame restituere non potest laicum jurisdictioni sua temporali non subditum. Nisi forte ei necessarius sit in Clericatu.*
4. *Cautela pro eo, qui ob iniuria vel furti crimen ad iudicium vocatur, ut infamiam vitet, quod fit mittendo procuratorem, si civiliter agatur, non item si criminaliter.*
5. *Resolvitur questio, ad quem pertineat, notatum infamiam in integrum restituere.*

Notand. vnicum. Qui actione iniuriarum damnatus est, infamiam juris contrahit *l. Athletas. 4. §. ult. ff. de his, qui notantur infamia, & docui l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 1.* Idque extendi debet, tametsi parva fuerit iniuria, quia ipsamet sententia de tali crimine civiliter infamat, sicut ex hoc text. colligitur, & docet *Innoc. in principio hic. Ioan. Andr. n. 5. Abb. n. 6.* cum enim à Pontifice postulatum esset, ut condemnatum fame restitueret, ipse non respondit, restitutione nulla opus esse, sed restituit dicendo, nolle se, ut infamiam notatus sit, & pro ratione, quòd libenter ac facile restitutionem faciat, eam affert, quia nulla, aut minima iniuria erat. Cæterum, si constaret, iniuriam nullam irrogatam fuisse, tum irrita esset sententia Iudicis, & consequenter infamiae effectum non produceret. Confirmatur hæc doctrina ex eo, quia etiam de modico seu minimo furto condemnatus juris infamiam contrahit. *c. ult. causa. 24. q. 6. & §. Gallinarum. Instans. de rerum divisione.* Contrarium tamen docet hic *Glossa verb. mini-*

minima, quòd pro modico non datur actio iniuriarum, & *Durand. in speculo p. 3. tit. de integrum restituit. §. 5. n. 7.* vbi ait: Papam hìc declarasse nullam aut minimam fuisse iniuriam, ideòque infamiam non contractam, sed retentam communi sententià: Dico Papam considerasse, aut nullam fuisse aut minimam, & ideò optimè respondisse, nolle se, vt H. infamià notatus sit, quia si nulla fuit iniuria, sententia Iudicis irrita est, si aliqua, sed minima seu modica, tum facilem restitutionem condemnatus mereri debet.

3 Exinde colligitur istum A. temporali iurisdictioni Pontif. subiectum fuisse, alioquin ciuilem infamiam ab ipso tollere, seu pristinae eum famae restituere non potuisset, sicuti docet *gloss. recepta. hìc. verb. volumus. Gratian. sup. cap. Euphemium. 7. causa. 2. q. 3.* Cùm enim talis infamia per ciuilem potestatem irrogata sit, per eandem tolli debet, sicuti *gloss. monet in citato cap. Euphemium. ibid. Archidiacon. n. 4.* quòd nec Papa restituere potest Laicum non subditum Iurisdictioni suae nisi fortè ei necessarius sit in Clericatu, prout etiam notauit *in cit. c. 4. n. 3.*

4 Porro *Gl. hìc. verb. infamia.* cautelam tradit, si quis ob iniuriae aut furti crimen in iudicium vocatus, infamiam vitare velit, vt Procuratorem mittat. *arg. l. furti. 6. §. Si quis alieno. ff. de his, qui notantur infam. a.* vbi dicitur: Si Procurator in actione furti condemnatur, neque ipsum Procuratorem, cùm alieno nomine condemnatus sit, neque principalem infamià notari. vbi *gl. verb. Procurator. monet*, id verum esse, si ciuilitè actum sit de furto, non item, si criminaliter, quia in iudicio criminali ordinariè non admittitur procurator, aut si admittitur, condemnationis sententià aduersùs eum concipitur, qui Procuratorem misit. *l. ult. C. De iniuriis.*

5 Disputant hìc Canonistae, ad quem pertineat, iuris infamià notatum in integrum restituere, & respondent; Quòd ad Principem pertineat, qui in ordine ad spiritualia est summus Pontifex; in ordine verò ad ciuilia & erga proprios subditos, est Imperator, Rex, aut Respub. libera, nullumque superiorè agnoscens. ita etiam docet *Bart. in l.*

1. §. de qua. ff. de postulando. vbi tamen addit 1. Etiam Cardinalium Collegium famae restituere posse in ordine ad spiritualia, quod etiam sentit *Felin. hìc. n. 11. Imol. n. 8.* Sed contrarium rectius docet *Abb. hìc. n. 12.* quia Cardinales absque Papae commissione non exercent vllam iurisdictionem, praeterquam in Ecclesiis suorum titulorum, sed neque mortuo Papa exercent aliquam iurisdictionem, quae ad sedem Pontificiam spectat. *Clemen. ne Romani. de Electione. & docui. l. 1. rr. 4. c. 7. §. 7.*

Addit 2. Bartolus, si infamia irrogata sit per statutum singulare. v. g. alicuius ciuitatis, tum etiam inferiorem Principem. v. g. Rectores ciuitatis famae restituere posse, cùm nihil tam naturale sit, quàm vt eadem potestate, quae res colligata est, etiam dissolui queat, *Reg. 35. ff. idque notat etiam Abb. hìc. n. 23.*

CAPITVLVM XXIV.

Ad probandum.

PARAPHRASIS.

Cùm in Monasterio Monialium Hesiensi, vacante Sede, duae in discordia electae essent Abbatissa, Custos, & alia Monialis; Papa causam hanc quibusdam delegauit, eam formam, vt examinatis electionibus eam confirmarent, cuius electio Canonica videretur. Iudices illi delegati Custodis electionem per sententiam definitiuam approbârunt, à qua altera electa appellauit, seu potius per viam nullitatis causam ad Romanam Sedem deduxit, asserens: quendam ex Iudicibus tempore latae sententiae fuisse publico excommunicationis vinculo irretitum; Quapropter Innoc. III. causam aliis quibusdam Iudicibus committit, mandans eis, vt de valore sententiae priorum Iudicum cognoscant, ita vt, si intelligant eam vel ex dicto capite excommunicationis in vno delegatorum Iudicum (prout etiam Metropolitanus testatus fuit) existentis, vel ex alia causa invalidam, aut infirmam esse, tunc eandem